

COMBI

Communication competences for migrants
and disadvantaged background learners in bilingual work environments

Rapport over migranten en de rol van de minderheidstaal in de gezondheidszorg: Een theoretische en praktische analyse

combiproject.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Inleiding

Het COMBI-project, dat wordt gefinancierd uit het Erasmus+ programma van de Europese Commissie, brengt wetenschappers en mensen uit de praktijk samen op het gebied van minderheidstalen en migratie. Het project onderzoekt in hoeverre migranten toegang hebben tot taalleermiddelen in zowel de minderheidstaal als de nationale taal van de gastgemeenschappen. Het project onderzoekt of huidige benaderingen en leermiddelen op het gebied van taalonderwijs van invloed zijn op het vermogen van migranten om te functioneren in hun nieuwe maatschappij. Daarbij onderzoekt het project de toegang van migranten tot de arbeidsmarkt en de vereisten binnen een bepaald werkveld, namelijk de gezondheidszorg. Dit geldt vooral in een klimaat waar kennis en competentie in beide talen van de gastgemeenschap in toenemende mate nodig zijn voor werk en doorgroeimogelijkheden.

De vragen die ten grondslag liggen aan dit onderzoek zijn: : Over welke zelfgerapporteerde vaardigheden in de minderheidstalen beschikken de migranten van de eerste generatie? Welke factoren bepalen de houding van de migranten van de eerste generatie ten opzichte van de minderheidstaal? In welke mate heeft het beleid invloed op de houding van de migranten van de eerste generatie ten opzichte van de minderheidstaal? Kan het gebruik van de minderheidstaal migranten helpen om beter te functioneren op de arbeidsmarkt?

Migratie en beleid

Migratie bevindt zich momenteel in de schijnwerpers van politieke, sociale en economische arena van Europa. Als gevolg van de migratie in 2015 van 4,7 miljoen mensen naar de Europese 28 lidstaten, staan taalgemeenschappen voor uitdagingen op het gebied van integratie van migranten, zoals onder meer taaltraining voor de arbeidsmarkt (Eurostat 2017).

De taalintegratie van migranten vormt een groot probleem voor de Europese Unie. In afzonderlijke Europese staten zijn echter ad-hoc basis plannen voor integratie van immigranten op uitgevoerd (Spotti et al 2009). De taalkundige vereisten voor verblijf en staatsburgerschap verschillen per land, maar alle landen bieden verplichte of optionele trajecten voor het leren van de nationale taal. Ondanks debatten over de manier waarop integratie en cohesie dienen plaats te vinden, groeit het besef dat taalvaardigheden belangrijke instrumenten zijn in het

integratieproces. In tweetalige regio's betekent het verwerven van de vereiste taalvaardigheden voor succes op de arbeidsmarkt het leren van twee talen in plaats van één. Ondanks de bijzonderheden van elke taalcontext worden steeds vaker de parallellen tussen de Europese en internationale taalcontexten vergeleken om de beste aanpak en nieuwe strategieën te zoeken voor taalbeleid en -promotie.

Taal in de gezondheidszorg

In professionele gezondheidszorg speelt taal een centrale rol. In de studie van Clark (1983) werd gezegd "zonder taal zou het werk van een arts en dat van een dierenarts vrijwel identiek zijn". Ondanks wijdverbreide eentalige ideologieën blijkt uit steeds meer onderzoeken de behoefte aan tweetalige werkenden in de gezondheidszorg. Wagoner (2017) geeft twee belangrijke redenen aan: (1) patiënten die zich in hun tweede taal minder kunnen uitdrukken of anderen minder kunnen begrijpen dan in hun eerste taal; en (2) het geven van steun en troost aan patiënten in spannende of waardevolle tijden. Bovendien beweren veel deskundigen op dit gebied dat tolken niet voorzien in de behoeften van patiënten en dat deze geen gezondheidszorgmedewerkers zijn. Coffi (2005) suggereert dat de beste oplossing is om de 'tussenpersoon' te omzeilen, want gezondheidszorgpersoneel kan betere zorg geven aan de patiënt en heeft meer autoriteit, vaardigheid en/of vertrouwen ten opzichte van de patiënt. Wagoner (2017) suggereert dat dit kan worden aangepakt door de taalkundige vaardigheden van werkenden in de gezondheidszorg te verbeteren, zodat patiënten kunnen aangeven wat de taal van hun keuze bij hun behandeling is. Migranten die werk zoeken in de gezondheidszorg of daarin werkzaam zijn, hebben daarom meer steun nodig om niet één maar twee talen van de gastgemeenschap te leren om tegemoet te komen aan de behoeften van patiënten en cliënten.

COMBI-partners

Het COMBI-project brengt verschillende Europese regio's samen, die allemaal kunnen worden geclassificeerd als 'tweetalige gastgemeenschappen' en waar vraag is naar werkers in de gezondheidszorg die beide talen van de gastgemeenschap beheersen. Dit zijn onder meer Wales, met Welsh en Engels, Baskenland met Baskisch en Castiliaans Spaans, Finland met Zweeds en Fins, Sicilië met Siciliaans en Italiaans en Friesland met Fries en Nederlands. Op de kaart staan alle gebieden aangegeven met de bijbehorende partners die deel uitmaken van het COMBI-project, met de minderheidstalen die in deze gebieden worden gesproken.

Wales (Verenigd Koninkrijk)

Bevolking: 3 miljoen

Officiële talen: Engels en Welsh

Aantal sprekers van het Welsh: 19% (562.000) van de totale bevolking van Wales kan Welsh spreken, lezen en schrijven

Verenigd Koninkrijk: 13% migrantenpopulatie (2015)

Wales: 6% migrantenpopulatie (3% in 2000) (Migration Observatory UK 2016)

Baskische Autonome Regio (Spanje)

Bevolking: 2,19 miljoen

Officiële talen: Castiliaans, Baskisch

Aantal sprekers van het Baskisch: 33,9%

Migrantenpopulatie (Spanje): 10% (2015)

Migrantenpopulatie (Baskische Autonome Regio): 6% 2015 (1% in 2000) (Ikuspegi 2015)

Finland

Bevolking: 5,5 miljoen

Officiële talen: Fins (88,67%), Zweeds (5,29%), Erkende regionale talen: Sami (0,04%)

Aantal sprekers van het Zweeds: 5,5% van de totale bevolking van Finland heeft Zweeds als moedertaal (290.760) (Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön ennakkotilasto [verkkojulkaisu]).

Migrantenpopulatie (Finland): 339 925 (7%)

Sicilië (Italië)

Bevolking: 5 miljoen

Officiële talen: Italiaans

Aantal sprekers van het Siciliaans: 5 miljoen, met verschillende dialecten en accentverschillen in de negen provincies van Sicilië

Migrantenpopulatie (Italië): 5.026.153 in 2016 (9,5% van de Italiaanse bevolking)

Migrantenpopulatie (Sicilië): 174.116 in 2015 (3,5% van de Siciliaanse bevolking)

Fryslân (Nederland)

Officiële talen: Nederlands, Fries

Bevolking (Fryslân): 645.456 (Fries Sociaal Planbureau, 2016)

Percentage sprekers van het Fries 66,8% (Provinsje Fryslân, 2015)

1e generatie migrantenpopulatie (Nederland): 1.920.877 (Fries Sociaal Planbureau, 2016)

1e generatie migrantenpopulatie (Fryslân): 28.069 (Fries Sociaal Planbureau, 2016)

Het is belangrijk om op te merken dat elke partnercontext verschilt qua geschiedenis en sociaalhistorische achtergrond evenals wat de taalstatus van de minderheidstaal betreft. Dit betekent dat iedere context een andere praktijk heeft op het gebied van de taalintegratie van migranten. In de volgende tabel staan de overeenkomsten en verschillen in beleid en praktijk per partnercontext:

Taal	aantal sprekers	% van de regionale bevolking	Regionaal taalbeleid gericht op migranten	Taalcursussen in beide talen gericht op migranten	Regionaal taalbeleid gericht op gezondheidszorg	Taaltraining voor werkenden in de gezondheidszorg.
<i>Siciliaans</i> (geen officiële status)	5.082.000	98%	X	X	X	X Lokale initiatieven gericht op helpen bij de integratie van migranten, maar niet gericht op Siciliaans
<i>Fries</i>	431.200	67%	X	X	X	✓ Beschikbaar: Friestalige taalmaterialen voor werkenden in de gezondheidszorg, en een facultatieve Friese cursus voor cursisten in de gezondheidszorg.
<i>Baskisch</i>	742.410	34%	✓ Geregeld op zowel regionaal als gemeentelijk niveau	✓ AISA (EU) 20%, EPA (SP) 90%	X Geen specifieke ondersteuning voor migranten.	✓ Specifieke cursussen door verschillende aanbieders, economische hulp van lokale overheid.
<i>Welsh</i>	562.000	19%	X Welsh Language Act 1993, Welsh Language Measure 2011	X	X Geen specifieke ondersteuning voor migranten.	✓ Lokale opleidingsinitiatieven als resultaat van 'Mwy na Geiriau' taalstrategie

Zweeds (tweetalige voorzieningen geregeld op gemeentelijk niveau)	290.760	6%	✓	✓	✓ Specifieke ondersteuning voor migranten beschikbaar	✓/✗ Uit het oogpunt van beleid zijn altijd wegen mogelijk, ondanks beperkte ervaring.
---	---------	----	---	---	---	--

Enquête

Het doel van de enquête was de ervaringen en houdingen van de respondenten te onderzoeken met betrekking tot het gebruik van de minderheidstaal in de gezondheidszorg. De enquêtes vonden plaats in alle vijf partnercontexten en waren gericht op de volgende vier groepen:

1. Eerste-generatie migranten die werkzaam zijn in de gezondheidszorg
2. Eerste-generatie migranten die in de gezondheidszorg aan de slag willen maar dat nog niet deden ten tijden van de enquête
3. Managers en beleidsmedewerkers in de gezondheidszorg
4. Docenten en beroepsopleiders in minderheidstalen

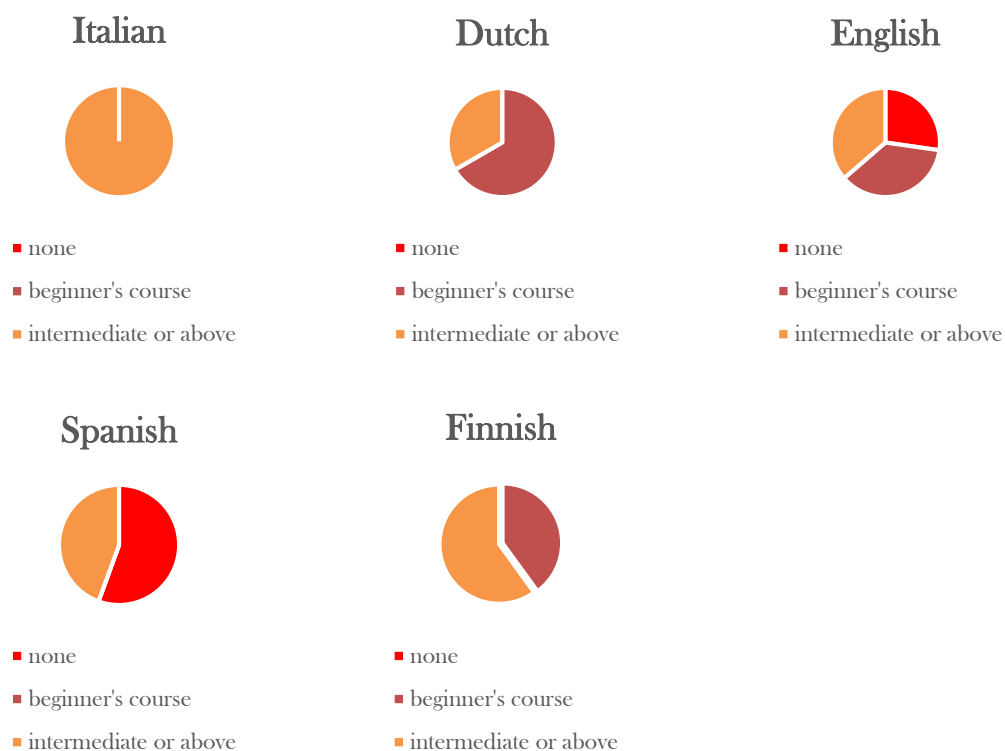
Aan de studie namen 216 mensen deel, waarvan 61 migranten die werkzaam waren in de gezondheidszorg, 38 migranten die aan de slag wilden in de gezondheidszorg, 43 managers en beleidsmedewerkers in de gezondheidszorg en 74 leraren of beroepsopleiders in minderheidstalen.

Resultaten

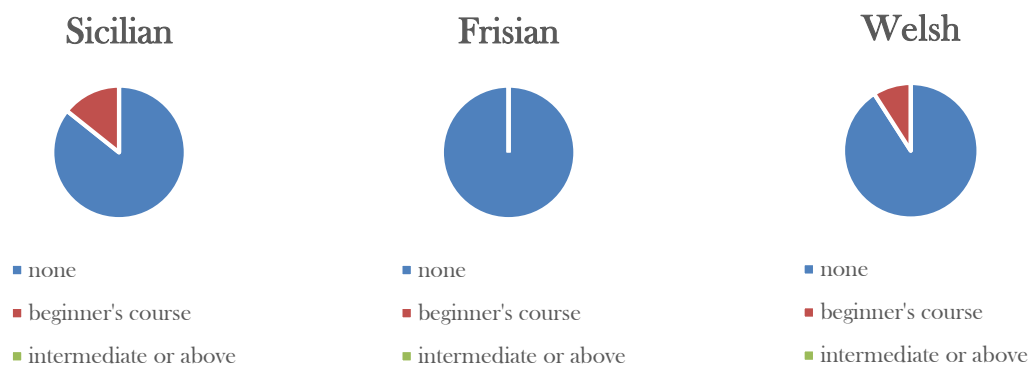
Migranten

Zoals hieronder aangegeven werden in elke context duidelijke verschillen geconstateerd in de vaardigheden van migranten in de meerderheids- en minderheidstaal.

Taalvaardigheden in de meerderheidstaal (spreken en lezen)

Taalvaardigheden in de minderheidstaal (spreken en lezen)

Basque

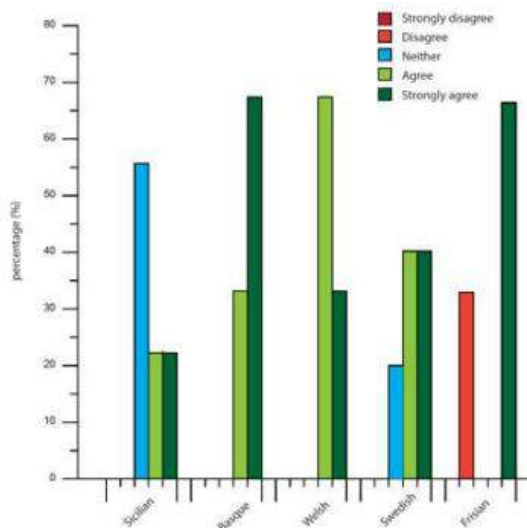
- none
- beginner's course
- intermediate or above

Swedish

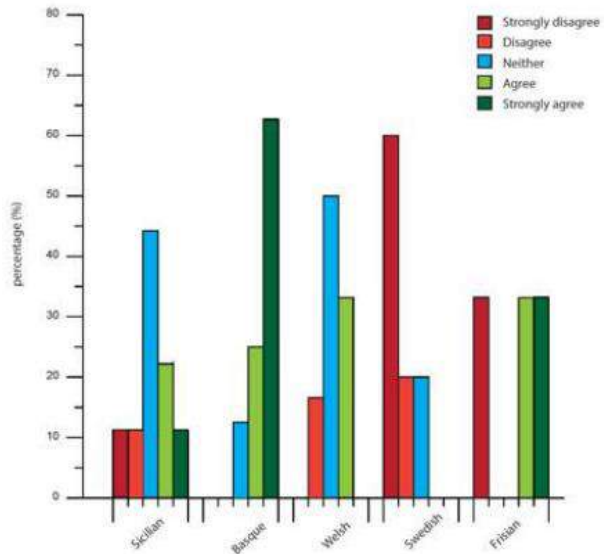

- none
- beginner's course
- intermediate or above

Ook werden binnen elke context verschillen geconstateerd in de houding van migranten ten opzichte van de minderheidstaal. Het is niet verbazingwekkend dat meer politiek gevestigde minderheidstalen (Baskisch, Welsh, Zweeds) door de respondenten in hun respectievelijke contexten werden beschouwd als nuttiger om te leren dan Siciliaans of Fries. Op de vraag of de minderheidstaal van essentieel belang is voor de arbeidsmarkt waren de respondenten, afgezien van de Baskische respondenten, echter minder zeker en gemengd in hun antwoorden. Zie onderstaande grafieken

Minderheidstaal is nuttig voor de werkgelegenheid

Minderheidstaal is essentieel voor de werkgelegenheid

Het is interessant dat hoewel er onder de Finse respondenten niemand was die het leren van de minderheidstaal als essentieel beschouwde voor zijn of haar werk, desondanks 40% van hen het ermee eens was dat het belangrijk was om de minderheidstaal te leren.

Leraren en beroepsopleiders

Het merendeel van de leraren en beroepsopleiders erkende dat een op migranten toegesneden minderheidstaalcursus nuttig zou zijn, vooral op het gebied van gezondheidszorg, zoals hieronder verwoord:

Het vermogen om de gesproken taal (dialect of minderheidstaal) te begrijpen is mijns inziens heel belangrijk in werkomgevingen in het algemeen en dan vooral om te begrijpen wat de sociaal-gezondheidskundige behoeften zijn. **Siciliaanse beroepsopleider**

Het is van belang om een goede beheersing van twee talen te hebben op elk maatschappelijk vlak, niet alleen de ouderenzorg. **Baskische taalleraar**

Iedereen die in de gezondheidszorg werkt zou wat Welsh moeten kunnen spreken (ten minste instapniveau). **Welshe taalleraar**

Een gelijkwaardige voorziening voor migranten werd beschreven op behoeften-niveau en op rechten-niveau. Leraren en opleiders gaven aan dat er behoefte was aan flexibele en adaptieve opleidingsprogramma's die rekening houden met interculturele communicatie en de realiteit van de werkomgeving.

Leidinggevenden en beleidsmedewerkers in de gezondheidszorg

Managers en beleidsmedewerkers in de gezondheidszorg verschilden van mening over de exacte rol van de minderheidstaal in de gezondheidszorg. Dit kan deels het gevolg zijn van de verschillen in taalbeleid en aanpak in de contexten, maar ook van variaties binnen lokale beleidscontexten:

Er is geen top-downbeleid en dat is ook niet nodig. Alleen op het call-centrum, waar noodoproepen binnenkomen, moet men Fries kunnen verstaan. **Friese zorgmanager**

Dit is absoluut een goed idee. De bewoners voelen zich veiliger als ze weten dat ze worden begrepen. **Zweedse zorgmanager**

In sommige gevallen lijkt het alsof er persoonlijke inzichten werden uitgedrukt in plaats van praktijkervaring of -kennis. Toch waren taalbeleidsfunctionarissen over het algemeen van mening dat er beperkingen waren aan het top-down beleidsinitiatief en dat lokale initiatieven meer succes hadden.

Belangrijkste conclusies

Het beleid en de praktijk verschilden per land. Hoewel Wales, Finland en Baskenland het meest uitgebreide beleid hebben, heeft alleen Baskenland een voorziening in het Baskisch voor migranten, zij het op vrijwillige basis.

- Bij Siciliaans en Fries wordt minder beleid vervangen door meer zichtbare praktijk en projecten op basis van vrijwilligheid
- Geen van de betreffende landen leidt gericht leraren op of biedt taaltraining voor migranten in gezondheidszorg-settingen
- Voor het Baskisch en het Welsh is er beleid betreffende integratie van migranten en tweetaligheid, maar is er geen strategie die integratie van migranten koppelt aan tweetalige maatschappij en werkomgevingen
- Integratiebeleid gaat uit van één taal voor integratie, in plaats van aandacht voor de behoeften van migranten aan vaardigheid in beide talen
- Wat het Fries betreft is er recent en tekortschietend taalbeleid, hoewel het gebruik van het Fries in de gezondheidszorg wijdverbreid is
- In Sicilië bestaat geen direct taalbeleid voor het Siciliaans, en evenmin lokaal beleid aangaande integratie van migranten, ondanks het feit dat er in Italië beleid is voor andere minderheidstalen
- Ondanks lokaal beleid in Sicilië zijn er lokale initiatieven opgezet voor de integratie van immigranten zonder aandacht voor de Siciliaanse taal
- In de Baskische context zijn er lokale initiatieven om migranten op te leiden als werkkenden in de gezondheidszorg met gebruik van het Baskisch
- Het Finse voorbeeld geeft beleidsdoelstellingen aan om werkkenden met een migratie-achtergrond te trainen door middel van de twee nationale talen, Zweeds en Fins

Toekomstige oriëntaties

Er bestaat een algemene vraag naar meer onderzoek, beleid en praktijk op het gebied van minderheidstaalonderwijs aan migranten om werkenden in de gezondheidszorg in heel Europa volledig toe te rusten. Rekening houdend met de overeenkomsten en verschillen van de betreffende partnercontexten heeft de behoefteanalyse van het COMBI-project de volgende aanbevelingen opgeleverd. Er is behoefte aan:

- bewustmaking van het belang van een minderheidstaal
- erkenning dat taalvaardigheden en culturele kennis van migrantenwerkers verschillen van andere werkenden in de gezondheidszorg
- erkenning dat taalintegratie kan plaatsvinden in meer dan een taal van de gastgemeenschap
- acceptatie dat de taalintegratie van migranten niet alleen kan zijn gericht op sociale en culturele inclusie, maar ook op economische inclusie
- het creëren van trajecten voor migranten met het oog op integratie in de taalkundige en culturele praktijk in de werkomgeving
- het opzetten van trainingen voor leraren en beroepsopleiders voor onderwijs in en hulp bij het vergroten van de taalvaardigheden en -competenties in de werkomgeving
- het ontwikkelen van leermiddelen die voorzien in de taalkundige behoeften van migranten in beide talen van de werkomgeving
- pilot-taalcursussen cursussen voor migranten in tweetalige personeelsomgevingen
- ontwikkeling en verspreiding van een lesmethode en een toolkit voor opleiding van leraren gericht op migranten in tweetalige gemeenschappen, die dient als Europees model voor taalonderwijs aan migranten in tweetalige werkomgevingen

Bibliografie

- Clark, M. M. (1983). Cultural context of medical practice. *Western Journal of Medicine*, 139(6), 806.
- Coffi, J. (2003). Communicating with culturally and linguistically diverse patients in an acute care setting: nurses' experiences. *International Journal of Nursing Studies* 40, pag. 299-306.
- Eurostat. (2017). Migration and migrant population statistics. [Online] Eurostat: Statistics Explained. Afkomstig van: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics
- Extra, G., Spotti, M. a Van Avermaet, P. 2009. Language Testing, Migration and Citizenship. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36 (5),pp. 753-72
- Finnish National Board of Education. (2010). Vocational Qualification in Social and Health Care, Practical Nurse. Afkomstig van: http://www.oph.fi/download/140436_vocational_qualification_in_social_and_healthcare_2010.pdf
- Gobierno Vasco (2008) Euskara 21. Plan de Acción para la Promoción del Euskera. Afkomstig van: http://blog.euskara21.euskadi.net/?lang_pref=es
- Higham, G. (2014). Teaching Welsh to ESOL Students: issues of intercultural citizenship. In Mallows, D. ed. *British Council Innovation Series: Language and Integration*. Londen: British Council.
- Ikuspegi (2016) *Panoramica de la Inmigración. Población Extranjera en la CAPV 2015*. VitoriaGasteiz.
- Irvine, F. E., Roberts, G. W., Jones, P., Spencer, L. H., Baker, C. R., & Williams, C. (2006). Communicative sensitivity in the bilingual healthcare setting: A qualitative study of language awareness. *Journal of Advanced Nursing*, 53(4), 422-434.
- Istat. (2014). L'uso della lingua italiana, dei dialetti e di altre lingue in Italia. Afkomstig van http://www.istat.it/it/files/2014/10/Lingua-italiana-e-dialetti_PC.pdf
- Liddicoat, A. J. (2013). *Language-in-Education Policies: The Discursive Construction of Intercultural Relations*. Groot-Brittannië: Short Run Press Ltd.
- Magnusdottir, H. I. L. D. U. R. (2005). Overcoming strangeness and communication barriers: a phenomenological study of becoming a foreign nurse. *International nursing review*, 52(4), 263-269.
- Osakidetza (2013). II Scheme to normalize the use of Basque in Osakidetza – 2013-2019. Afkomstig van: https://www.osakidetza.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_euskera/es_osk/adjuntos/euskararenPlanaEn.pdf

Roberts, G. W., & Paden, L. (2000). Identifying the factors influencing minority language use in health care education settings: a European perspective. *Journal of Advance Nursing* 32(1), pp. 75-83

Wagoner, C. (2017). *Language Capacity Building and Strengthening in the Welsh Statutory Education and Health and Social Sectors*. PhD. Cardiff

Welsh Government. (a 2016). *Refugee and Asylum Delivery Plan*. Cardiff: Welsh Government

Welsh Government. (b 2016). *More than just Words: Follow-on Strategic Framework for Welsh Language Services in Health, Social Services and Social Care*. Cardiff: Welsh Government

Welsh Language Commissioner (2014). *My Language, My Health: The Welsh Language Commissioner's Inquiry into the Welsh Language in Primary Care*. Afkomstig van: <http://www.comisiynyddygydraeg.cymru/English/Publications%20List/Health%20inquiry%20full%20report.pdf>

Wereld Gezondheidsorganisatie (2014). *Migratie van werkkenden in de gezondheidszorg: de WHO code of practice en de wereldwijde economische crisis*. Afkomstig van: http://www.who.int/hrh/migration/14075_MigrationofHealth_Workers.pdf?ua=1

Kijk voor meer informatie over het COMBI-project op
www.combiproject.eu

Financierende instelling

EACEA, Erasmus+ KA2 Strategic Partnerships for adult education

Projectduur

01/09/2016 - 31/08/2019

combiproject.eu

 facebook.com/COMBIproject

 twitter.com/project_combi

Funding institution

EACEA, Erasmus+ KA2 Strategic Partnerships for adult education

Project duration

01/09/2016 - 31/08/2019

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.